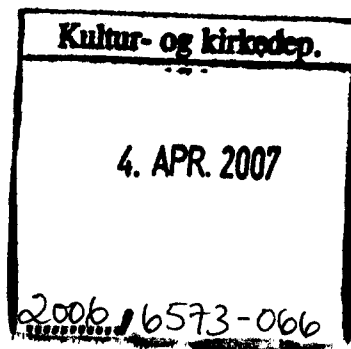

BRØNNØY KOMMUNE
Brønnøy bibliotek

8905 BRØNNØYSUND

28.03.07

Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep

0030 OSLO

BIBLOTEKREFORM 2014: HØRINGSSVAR

Brønnøy kommune takker for høringsbrev til "Bibliotekreform 2014". Det er et omfattende arbeid som er gjort med denne utredningen for et samlet bibliotekfelt. Undertegnede har fått fullmakt fra politikerne til å utarbeide en høringsuttalelse. Denne vil følge Departementets mal.

Brønnøy kommune ligger sør i Nordland fylke, og er en av få kommuner i fylket i vekst. Regionen Sør-Helgeland består av fem kommuner (innbyggere iflg. Statistikk for bibliotek og museum 2005): Bindal (1778), Sømna (2075), Vega (1356), Vevelstad (524) og Brønnøy (7585). Brønnøysund er regionsenter. Bindal og Brønnøy har to bibliotekavdelinger, de andre kommunene en. Årsverk pr. 1000 innbyggere er hhv.: 0,51, 0,24, 0,74, 0,95 og 0,33.

Generelt:

Vi ser positivt på at utredningen har munnet ut i strategier og tiltak for *hele* biblioteksektoren, nettverket er meget viktig for den lokale folke- og skolebibliotektjenesten.

- Brønnøy kommune støtter reformen på de fleste punkter, den er viktig for å bringe biblioteksektoren fremover og synliggjøre tjenesten.
- Vi mener det er viktig at de foreslåtte tiltakene kommer i gang snarest mulig.
- Bevilgninger vil bli *helt* nødvendig for at tjenesten skal bli prioritert politisk i den enkelte kommune/region.

Eventuelle lovendringer må styrke bibliotekene, ikke svekke dem. Biblioteksjefstillingen bør oppgraderes. Folkebibliotektjenesten i en kommune bør ikke deles organisatorisk, det faglige og administrative henger nært sammen. Nordland fylkeskommune har foreslått at bibliotekene i grunnskolene bør administreres av folkebiblioteket, dette støtter vi. Både fordi det er viktig for utvikling av skolebibliotekene, men også for å styrke den samlede bibliotektjenesten i kommunene.

Konsolidering ser vi på som positivt, der det er hensiktsmessig. Men det må også være rom for andre samarbeidsformer, der de lokale forholdene tilsier det. Det må være opp til lokalpolitikere å vurdere en slik løsning, slik at den forankres lokalt. Men flere og utvidede stillinger i regionene er meget viktig, slik det fungerer i dag er det altfor sårbart.

Vi savner et forslag om bibliotek tjenester til eldre og syke, en forbedring av disse bør også inngå i reformen. Både tjenesten på alders- og sykehjem og til hjemmeboende bør styrkes. Dette må ses i sammenheng med antall fremtidige stillinger, selv om noen oppgaver kan løses i samarbeid med frivillige.

Vi har følgende kommentarer til de enkelte målområdene og strategiene:

Målområde 1: Bibliotekenes innhold og tjenester

Strategi 1.1:

Gode nettbaserte tjenester er viktig, likeledes er det viktig at bibliotekene til enhver tid er på høyde med den teknologiske utviklingen.

Strategi 1.2:

Et abm-program er positivt, men viktigst er muligheten for å kunne utarbeide og formidle gode digitale bibliotek tjenester lokalt og regionalt, som en inngang for publikum til lokale ressurser. Tilgang til samlede abm-ressurser kan komme senere, når samarbeidet er etablert.

Strategi 1.3:

Ethvert bibliotek bør søke å ligge i front i bruk av ny teknologi. Men det er også viktig at kommuneadministrasjon og politikere blir oppmerksomme på den informasjonskompetansen bibliotekarer har, slik at den kan utnyttes i forhold til å utarbeide gode tjenester på nett. Med tilstrekkelige tidsressurser vil folkebibliotekets digitale tjenester utgjøre en viktig ressurs for kommunen og befolkningen.

Strategi 1.4:

Folkebibliotekene fungerer allerede i dag som uoffisielle læringsentra. De fungerer som fagbibliotek for svært mange som tar etter- og videreutdanning, men det er opp til den enkelte å finne frem til biblioteket. I Brønnøysund har Brønnøy bibliotek, i forbindelse med desentralisert almenlærerutdanning arrangert av Høgskolen i Nesna, i fire år hatt en samling pensumlitteratur utplassert som depot i biblioteket. I starten av studiet ble det arrangert opplæring i bruk av Bibsys og praktisk bruk av folkebiblioteket. Dette samarbeidet har vært positivt for både biblioteket, høgskolen og, ikke minst, studentene, som lokalt har fått tilnærmet den samme tjenesten de ville fått på høgskolen. Et nærmere samarbeid mellom det lokale bibliotek og universitet, høgskoler og andre som driver med utdanning ville være positivt. Ikke alle studenter kjenner biblioteknettverket på forhånd.

Det er også svært viktig at bibliotek integreres i læringsmiljøene, og markedsføres som kunnskapsbase for formell og uformell læring. Vi ser bibliotek som læringsarena som uovertruffen, dessverre mangler denne kunnskapen hos lærere og skoleledelse. I forhold til Kunnskapsløftet burde alle lærere kurses i informasjonsinnhenting og bruk av bibliotek. Dette har heldigvis Høgskolen i Nesna tatt tak i.

I Nordland er skolebibliotekene i videregående skoler kommet langt, men i grunnskolene er det mer tilfeldig hvilket tilbud elevene på den enkelte skole får. Nordland fylkeskommune har i sin Bibliotekplan at folkebiblioteket bør ha ansvar for bibliotekene i grunnskolene, dette tror vi ville være fornuftig. Grunnskolene og folkebiblioteket har jo samme eier. I hvert fall må det finnes en formell samarbeidsavtale i hver kommune, det er ikke så bra at driften av skolebibliotek tjenesten overlates til den enkelte rektor/lærer. Skolebibliotekene bør ha det samme tilbudet på alle skolene i kommunen, derfor er et koordineringsansvar viktig. Folke-

og skolebibliotek bør ses som to sider av samme sak i forhold til Kunnskapsløftet i den enkelte kommune. Biblioteksjefen er i svært mange kommuner eneste bibliotekar. Tilgang til sentrale kunnskapskilder blir bare viktigere i årene som kommer, spesielt forskning. Slik tilgang må inngå i en sentral finansiering, ellers kan det bli for tilfeldig hvilket bibliotek som kan tilby hva.

Strategi 1.5:

Leseferdigheter og leselyst henger sammen, derfor ser vi dette punktet som svært viktig. Det bør være rom for egne barne- og ungdomsbibliotekarer som i samarbeid med skolene kan stimulere til lesing. Elevene må bli så gode til å lese at de får tak i opplevelsen, det er den som fremmer lysten. Vi mener at biblioteket er en god arena for møter mellom barn og forfattere, mye bedre enn klasserommet. I det hele tatt bør biblioteket ses som et alternativ til klasserommet, som et verksted for læring og opplevelse. Dette er noe vi har fått bekreftet gjennom praksis, vi har flere ganger opplevd at læreren ikke kjenner sine egne elever igjen, fordi de jobber på en annen måte i biblioteket enn i klasserommet.

Folkebibliotekene har ofte gode lokalhistoriske samlinger, som sammen med museene kan gi barn og unge god innsikt i sitt lokale miljø og historie. Vi kan også formidle kontakt mellom generasjonene, noe som gir en bredere innsikt enn å lese i bøker eller på nett. Et "vanlig" besøk på biblioteket kan bety møte med småbarn, eldre, handikappede og innvandrere, noe som også gir et perspektiv på lokalsamfunnet.

Vi ser svært positivt på styrking og utvidelse av innkjøpsordningene, spesielt faglitteratur for barn, film og musikk.

Strategi 1.6:

Bibliotekene er et meget viktig sted for innvandrere og asylsøkere. Det er en møteplass, både med hverandre og med nordmenn i alle aldre. Da asylmottaket i Brønnøysund ble lagt ned i slutten av april 2006, sank besøket fra 2500 i april til 500 i mai. Tilgangen til internett, bøker og en møteplass var viktig, i følge noen det eneste alternativet til å sove, spise og se på TV. At biblioteket er gratis er også viktig, asylsøkere og innvandrere har ikke mye penger.

Det flerspråklige bibliotek må bestå, takket være denne tjenesten kan selv den minste kommune tilby flyktninger og innvandrere et anstendig bibliotektilbud. Etterspørselen etter russisk, finsk og samisk litteratur er også noe vi trenger hjelp fra andre til å dekke.

En bredere formidling av litteratur og kunnskap kan virke positivt. I Brønnøy skal vi til høsten i gang med et prosjekt der norske og utenlandske kvinner skal formidle hverandres litteratur gjennom en "lesesirkel". Å bli kjent med andre lands litteratur tror vi vil fremme en mye bedre forståelse av hverandres kultur enn mye annet. Prosjektet er finansiert gjennom Kvinnemillionen i Nordland.

Strategi 1.7:

Det må være en menneskerett for alle å ha tilgang til bibliotek tjenester.

Målområde 2 Struktur og organisering

Strategi 2.1:

Det er viktig at det finnes et bibliotektilbud i hver kommune, men det må være tilgjengelig når folk kan bruke det. En konsolidering av bibliotekene i en region kan være positivt, mens det

ikke passer i andre regioner. I Nordland har museene fått en mye bedre og bredere kompetanse gjennom konsolideringsprosessen, i tillegg til at de har blitt mye mer synlige. En synliggjøring av bibliotekene og bibliotekjentesten som ressurs i lokalsamfunnet er høyst påkrevet. Det er underlig at en så god kommunal tjeneste får leve så stille og tilbaketrukket. ”En svale gjør ingen sommer”, heter det. Kan det være at det må mer enn en fagutdannet bibliotekar (biblioteksjefen) til for å synliggjøre biblioteket, både innad og utad? Det kan se slik ut, og da vil en konsolideringsprosess være av det gode. Vi får en større og tyngre organisasjon, med bredere kompetanse. Vi vet i dag at det er ingen fagutdannede bibliotekarer som søker mindre enn 100% stilling, dertil finnes det for få bibliotekarer i landet.

Vi stiller oss positive til en konsolidering av bibliotekene, forutsatt at det kommer midler til stillinger og andre ressurser. På Sør-Helgeland har vi i flere år hatt et uformelt regionalt samarbeid, men det viser seg at samarbeidet kun fungerer hvis alle er friske og kan komme fra en dag pr. måned. Sykdom, permisjoner og små stillinger har vist hvor sårbare vi er, og at det er vanskelig å få kontinuitet i arbeidet.

Utviklingen av skolebibliotekene i grunnskolen bør overlates folkebiblioteket, fordi det er her kompetansen finnes. Ved en konsolidering bør skolebibliotekene tas med, slik at disse også kan styrkes. Et samarbeid mellom grunnskole og folkebibliotek bør ses som en god løsning med hensyn til elevene.

Strategi 2.2.:

Det fysiske biblioteket er like viktig som innholdet. Folk blir mer kresne, for at bibliotekene skal fremstå som attraktive møteplasser og gode læringsmiljøer, må lokalene innby til det. Biblioteket må også legge der folk ferdes. Høyhastighetsnett må være en selvfølge. Et investeringsprogram ser vi meget positivt på, for mange kommuner vil dette være helt nødvendig for å få biblioteket opp å gå. I Brønnøysund planlegges det et nytt kulturhus i samarbeid med Thon Hotel Brønnøysund. Blant annet skal dette inneholde et stort og tidsmessig bibliotek, men det er fare for at vi kan ende opp med for små lokaler uten finansieringsbistand. Dette tror vi kan gjelde for mange kommuner, så dette blir et av de viktigste tiltakene i reformen.

Strategi 2.3:

Utviklingen av et brukerorientert og samarbeidende Norgesbibliotek tror vi blir svært viktig. Tiltaket med en transportordning lokalt tror vi vil virke positivt i forhold til bedre utnyttelse av felles lokale ressurser. I dag er det ingen slik utveksling i regionen, på grunn av postgangen går det mye fortere å bestille bøker o.a. fra fylkesbiblioteket og andre større bibliotek. For fjernlån fra større steder kan det virke som om Posten fremdeles er et alternativ.

Det er viktig at Opplæringsloven endres, utviklingen og bruken av skolebibliotek i grunnskolen er alt for tilfeldig og dårlig. Nå håper vi departementene kan snakke sammen!

Strategi 2.4:

Kvalitet og tilgjengelighet er like viktig i små bibliotek i små kommuner som i store.

Målområde 3: Kompetanse og forskning

Strategi 3.1:

Høy kompetanse er viktig i ethvert bibliotek, også på service og kundebehandling.

Forskningen vet ikke alltid hvilke kanaler de kan formidle resultatene sine gjennom. Dette ble sagt i forbindelse med åpning av Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen i Bodø, med henblikk på FOU-forskning. Vi ser for oss at bibliotekene som en kanal for forskning. Et kompetanseutviklingsprogram og hospitering for bibliotekansatte er positivt. Selv den beste trenger utvikling, og det er alltid interessant og utviklende med nye lærdom. Det meste kan gjøres bedre, men det krever igjen tidsressurser for å kunne tilegne seg ny kunnskap.

Strategi 3.2:

En faglig utvikling og kunnskapsdeling ”på tvers” kan virke positivt for flere enn bibliotekene, sektortenkningen er dessverre utbredt, også innad i kommunene. Nettverksgrupper ser vi på som positivt, vi har møtt holdninger innen skolebibliotek og andre fagbibliotek om at de er ”noe mer” enn folkebibliotek, med lite vilje til samarbeide. Når et skolebibliotek heller bestiller en bok på fjernlån enn å sende eleven over gata til folkebiblioteket, blir det for sært. Vi tror at et samarbeid lokalt, regionalt og nasjonalt til beste for befolkningen må være det beste. Hvem som gjør hva, er ikke så viktig for brukeren, hovedsaken er at hun/han får det hun/han spør etter raskest mulig.

Konklusjon:

Vi mener reformen må kunne ut i en Stortingsmelding.

Vi ser finansiering sentralt som en forutsetning for å nå målene i Reformen, så vil kommunene bidra med sin del. Vi tror dette var grunnen til at konsolideringen av museene ble så vellykket, det fantes penger til å planlegging og oppbygging av en organisasjon med en bredere kompetanse.

Vi trenger penger til det fysiske biblioteket, til innhold og tjenester og til bemanning. Uten slik finansiering blir ikke Bibliotekreform 2014 mer enn en plan som støver ned i diverse skuffer. Norge trenger et oppegående bibliotekvesen, og en gjennomføring av Bibliotekreform 2014 vil sikre befolkningen en bedre tilgang til informasjon, kunnskaps- og kulturressurser, noe som er av betydning for kunnskapsnivå, demokratisk deltakelse og livskvalitet for den enkelte. Bibliotek er et viktig område som nå må komme på dagsorden!

Aasa Storlien
biblioteksjef